

Wjit Kanata Musqunamu’k Economy Tela’tasik Ta’n Ninen Nutmayek

Ta’n Ninen Nutmayek	1
Minister ta’n Teluwet.....	2
Ta’n Ika’lsin Nemitasik.....	3
Wiaqtek Kisi Mawkijasik	4
Ilika’tu’n kinu muskunamu’k economy wjit teli kwek aqq wela’sik	5
Ta’n koqowey nutmayek ... kutey	6
Asite’tmin nikwekn aqq wla’sin wjit msit	9
Ta’n koqowey nutmayek ... kutey	10
Asite’tmt sustainable & nikwek musqunamu’k economy sectors kiskuk aq kne’k ika’q.....	12
Ta’n koqowey nutmayek ... kutey	13
L’nu’k.....	17
Musqunamu’k Economy Ikana’tasik.....	19
Koqowey Nike’ wejuku’waq?	19

Minister ta'n Teluwet

Kanata Musqnamu'k Kinu na Teli l'nuwin ne'sik +kta'n aqq suwel 250,000 kilometers pemiaq gasqe'k – me' atelk aqq tes'sik usitqamu. Suwel newte' na'n te'sijik Kanata wikultijik gasqe'k wutann – wutann ta'n wetaqane'wasikl ikta'n elukutijik aqq Kanata ta'n elukwet samqwan iktuk. Kinuk elt wikulti'k St. Lawrence Seaway, Hudson Bay, The Great Lakes aqq piluwey kisi'oplasin eliaq samqwan ta'n wejiaq newte'nankl usitqamu samqwan waqame'k wejiaq.

Kinu muskunamu'k weskunnu'k economy ta'n pukwelk kisitla'sitew. Toqa'tasik, Kanata ikta'n mawa'tasik me' atelk aq \$30 kji-pituimtlinaqn, katu na'tami newte' per cent kinu msit wejiaq GDP. Ta'n etek muskunamu'k Economy tela'sik, me' kisi naji wl'tetew kisa'tu'k. Ula na kiskaja'tisik wjit l'tn ikta'n te'sik ta'n elayjit kinu gasqe'k economies me' atelkin, klaman gasqe'k wutann kisi aji Klu'ktla'tiketew.

Kanata ta'n kespi lukwatik ta'n tujiw tewia'q 2002. Weja'tikemk tujiw, ninen kisuwek meski'k ikta'n wlo'ti, ilkaluksin, aqq innovation. Nutai'ek suwa'tnen wjit. Kutey pasik Kanata nuta'q climate piluwa'sin wjit mesinmin net-mukoqowey, nutai'k piley musqnamu'k Economy wjit apoqnmnin federal ikta'n ta'n suliewey ika'toq. Ta'n tujiw kinuk ankaptmu'k pasik teliaq – msit ne'sikl pepke'kl, pentaqtekl msit ikta'n sectors, te's newte' pilu'tekl ecosystems – ta'n eliaq kisa'tasik eltmi'tij kinu samqwan iktuk mimajuwaqn aqq apaja'tasik biodiversity, kinu kisi klo'tisnu'k ta'n tela'sik economic nemitu'k ta'n wela'sik ikta'n iknmwetoq, wjit l'tn me' aji klu'k wjit mimajuwaqn wikik samqwaqn iktuk.

Mena'q etenuk naji klu'k tele'k Kanata wjit iliankaptn net musqnamu'k elmiaq, mita tajike'k Ikta'n me' atelk koqowey wela'sik. Tajike'k ikta'n kisi suwa'tew me' ajelk stoqnamu'kwenji'kuo'm gasel. Tajike'k ikta'n na kisi wikultijik me' atelkik mime'jk aqq ta'n me koqowey kisi wikik mimajuwaqn. Tajike'k ikta'n na newte' industry, lukowiku'n aqq kinu wutann kisi lita'suwatew, aqq emitukute'wk kisi wlqataq. Economy kinu menuwekeyk na keknuwe'k musqnamu'k economy. Aqq na wjit ula tela'sik kisitaq wjit Kanata wikultijik.

Newtipunqek pipanimekttipni'k Kanata ta'n wikultijik wejiaq gasqe'k tujiw iktik gasqe'k talkis kisa'taq wla'sin Muskunamu'k Economy ta'n tela'timk. Nutmayek majuwinu'k ta'n kikjuk eyk Samqwan'iktuk ikta'n – wejiaq L'nu'k, ekwitamet, scientists, aqq me' pukwelkik eykik. Teluwek menaqaj, Kanata ta'n tley menuweke'tij wjit knuwa'tuwan wen ta'n telte'tmi'tij, sespite'tmi'tij aqq ta'n kisa'taq nikwen tujiw mlkiknaqn, me' atelkin muskunamu'k economy. Ta'n pukwelk ula koqowey kisi apoqntew keknuwa'tuij ni'n aqq tla'sitew, teli tlamsitm, ikanatoq strategic, ankatk aqq elukwatik eliaq wjit ika'tn wutann aqq ikta'nk.

Ni'n wikmkik Kanata wikultijik wjit kitminew *Ta'n ki's nutmek klusuwaqn*, aqq ni'n wela'lin wen kisi wiaqa'lsij. Ki'l kisika'tu'n ta'n wejitasikl ta'n kisitasitew aji keknuwik aqq mu nemitasinuk - sapo'nuk wjit ikta'n wjit wutann.

Wel-pitek mekite'tasik,

Ta'n Muyuwalut Joyce Murray, P.C., M.P
Minister wjit Samqwan-iktuk mailiaptik, Ikta'n aqq Kanata Papke'k Jikaptik

Ta'n Ika'lsin Nemitasik

Kesikewiku's 2019, Minister wjit Maliaptmi'tij Samqwanmimajuwaqn, ikta'n aqq Kanata Qasqe'k ankaptitaq ikana'tn ta'n kisitu'tij ta'n apankitutaq Muskunamu'k economy wjit asite'tmin Kanata nikwen ikta'n economy wjit kisitn lukwaqn aqq tekn Qasqe'k wutann, te's kinu melkiknuwa'tu'k eli tlamsitasik. Wikumkewiku's 2020 a'tukwaqn wejiaq Throne elukwasik ap ta'n espe'k ula initiative aqq ta'n teli nastek wjit toqita'mkik L'nu'k.

Wjit mesinmu'k ula tplutaqn, nuta'qek nutmin ula wejiaq Kanata wikultik ta'n teli apoqnmak ula aqq kisa'tn wenaqa'sik economic wlo'ti wjit qasqe'k aqq L'nu'k wutann aqq sustainable nikwekn ikta'n sectors, ta'm tujiw ikatmin aqq apoqnmmin kinu ikta'nminu ecosystems. Lukwaqn Samqwaniktuk jikaptmi'tij aqq Ikta'n Kanata (DFO) kisitu'tij ta'n wiaqtek wi'katikn wjit la'lnin ta'n telimsinasik, ta'n ika'tasikip Apuknajik 8, 2021.

Ta'n teli pitaq 158 na'kwekl, etlowistuwek provincial, territorial aqq L'nu'k toqalukutijik aqq ta'n telki'k Kanata wikultijik ikta'n industries, environmental aqq social justice telukutijik, academia, science, aqq ta'n kwilmi'tij aqq kisitu'tij. Ninen elt munuwekeyek msit Kanata ta'n tleyawultijik kinuwa'tiken ta'n telte'tmi'tij wjit tlowistuwann wen online aqq pipaniman koqowey kisna wjit l'kitmuwann ta'n ewikasik.

Ta'n ninen mawitayek telukutiek weiaqtek pukwelk ta'n virtual patawti empisqa'wik aqq welteskatultijik wjit Minister wjit Fisheries, ikta'n aqq Kanata tley Qasqe'k apoqnk ta'n toqiluwatmi'tij pukwelkik piluwe'k Ministers, Parliamentary Maliaptmin'tij, aqq senior departmental officials. Wiaqa'lut wen msit Kaplno'lowey eliaq, elt kitk msit aqq regional welteskatultijik wjit ankaptmnew Kaplno'lowey nutmat wjit piluwe'k toqlukutijik aqq stakeholders. Federal ta'n te'sikl etekl aqq ta'n elukutijik, katu mu naka'lukik wjit: Plluwa'sik, Science aqq Economic Kisitasik Kanata, Elayjitasik Kanata, Ta'n tett tley wejiaq Resource Kanata, Crown-L'nuwey Relations aqq Oqwatnukowey Affiars Kanata, E'pit aqq Gender Equality aqq Rural Economic Kisitasik, Mu meski'knuk Business, Tewa'tasik Promotion aqq International Trade, aqq ula Reginal ta'n Kisitu'tij Elukutijik. Aqq ankuwa'sik, pukwelk ta'n telukutijik elt ala'tu'titl nekm alsutmi'titl Muskunamu'k economy ta'n wiaqtek Ankite'tmujik University etek Taqmkuk, Ecology ta'n teliaq mawita'jik aqq SeaChoice, Ekina'masultite'wk kumi-iktuk, aqq Vancouver Mniku Economic Alliance.

Ta'n msit wiaqtek session wesku'tasik ta'n koqowey etek wjit wen kutu' wesku'tk koqowey, industries aqq regional kesatk, ta'n nutk wejiaq piluwey Kaplno'l aqq elt wejiaq ta'n se'k eykik wutann, industries aqq ta'n mawo'tijik. Meski'k na ta'n wesuwa'tu'tij telte'tmi'tij wjit msit wen wejapesitew wejiaq nutasik diverse, aqq jijuwaqa pilu'tek, ta'n teli ankaptasik.

Ta'n telte'tasik wjit Muskunamu'k economy toqa'tmi'tij telukutijik na wela'sikek. Teluwek Menaqaj, Kanata ta'n wikultijik ta'n kisitu'tij sustainable aqq mawitamk muskunamu'k Economy wjit. Welta'siek knuwa'tlninen wjit ankaptimin ta'n ika'tasik wejiaq ula *Koqowey Ninen Nutmek teluwek*.

Ministers aqq Kaplno'l kutey nutma'tijik ta'n telte'tmi'tij, ta'n telte'tmi'tij aqq ta'n piluwa'sikn wejiaq Kanata ta'n kisa'toqip virtual patawti empiqa'wik aqq online. Pukwelk ta'n keknuwa'tasik tlawtitew ula telipijiaq Wi'katikn ta'n etek kowoery teluwek ta'n wiaqa'toq phase.

Ula ta'n keknuwa'tikek kisa'toq majukwat (ta'n etek) ta'n kisitasik muskunamu'k economy tela'sik wiaq'tu'tij wi'katikn, ta'n tujiw ankuwa'tmi'tij weltesk theme aqq ta'n tett wjiaq consensus:

- **Ta'n koqowey etek & ta'n Naqa'toq** wjit ika'tn kinu muskunamu'k wjit nikwen aqq wla'sin.
- **Wiaqa'tasik & Wesuwa'tu'tij** wjit menuwaqtasik nikwen aqq wla'sin wjit msit.
- **Sustainable & Kelu'k** muskunamu'k economy sectors kiskuk aqq kne'k me' tlaisitew.

Ula apaja'sin ta'n telte'tasik na kisa'tew musqunamu'k economy ta'n tela'sik aqq tlimuksitisnu'k kin muskunamu'k economy-teltek kutey koqowey ukwatu'tij aqq koqoweyika'toq wjit ta'n netipukek weku'waql. Elt kinuwa'tiketew wjit ta'n tela'timk lukwaqn wjit provincial, territorial aqq L'nu'k apoqmatultijik wjit mesinmn piluway ta'n wiaqtek kiswa ela'lisk wejiaq jurisdiction.

Wiaqtek Kisi Mawkijasik

“Ta'n tele'k na weltek wjit kisitasin ula Muskunamu'k economy tela'yasik”

Ta'n wiaqtek telukuti'k poqjiaq Apuknaji 8, 2021 wjit ika'tasin www.canada.ca/blue-economy, tuwa'tasin kinu **wiaqa'tasin wi'katikn**, aqq wjit tmk ika'q Akintie'wimkewe'l wjit ministerial **patawtiempiqawik**.

Ta'n Muskunamu'k Economy tela'sik wjit wiaqa'sik wi'katikn 90 te'sikl pipanikesimkewe'l. Ula **online koqowey pipankimisk** wiaqa'tasik pipnimulnin 18 topics wjit asite'tmin Kanata wikultijik aqq ika'tn koqowey apaja'sik ta'n kesatmi'tij. Na'tami 466 te'sikl klusuwaqn mesinmi'titl wejiaq kisi pipanikesultijik aqq website – iktuk nastek.

Ta'n ika'lsit panta'sik wjit **158 na'kwekl**, ilta'sik Nipniku's 15, 2021. Ta'n tujiw tele'kek, **40 patawti empiska'wik** kisi ankuwa'tasik wjit pasik nekmowey sector aqq regional ika'lsin me' atelk aq 1,614 wesuwa'tu'tij, katu 223 teluwejik L'nu'k aqq 318 e'pijik. Ninen elt mesinmek me' atelk aq 125 ewikasik kisi piskwa'tasik.

Ilika'tu'n kinu muskunamu'k economy wjit teli kwek aqq wela'sik

Kanata Muskunamu'k economy na makijatasikl. Wesuwa'toq piskwa'kn, etek aqq kito'qitek dynamtic ta'n ki's eteklip koqowey ta'n apoqnmak teli kepme'k mimajuwaqn, wiaqa'lektik elt Kanata wjit ta'n wejiaq mijipjewey aqq ta'n tetew carbon aqq climate. Muskunamu'k economy elt ika'q ta'n business environment wjit ikatne'k ta'n kesatk, wiaqa'toq ta'n metuwiskasik ta'n ala'tu'tij nuta'q, piley aqq pemi wunaqa'sik technologies, aqq pilu'tek kisitasik. Katu tepu, wiaqtek pukwelk pilu'tekl kaplno'lowey aqq ika'q ta'n parameters wjit international kisa'matultijik.

Ta'n majukwatasik asoqma'sik-temsasik koqowey o'pla'sik kini muskunamu'k economy ta'n ankaptasik wi'katikn wiaqa'tasik.

- Ta'n ki's etekip Mimajuwaqn
- Science & Ta'sik Mawkijasik
- Piluwa'tmk
- Ta'n lukwaqn Weskowa'sik
- Maqatu'skik
- Mestuwiskasik Koqowey weja'timk
- Ta'n kaqi'sk Weja'tasik koqowey Eliaq

Ta'n wiaqa'tuek wi'katikn ankamtikl te's ula o'pla'sik aqq ika'toq makijasik wjit pilanikesik wjit Kanata ankite'tmn. Ta'n o'pla'sik elt wesku'tasik te's ta'n tujiw eymu'ti'k patawti empiska'wik, elt kutey newte' wjit envoronment, ula conservation economy, aqq innovation.

Ta'n koqowey nutmayek ... kutey

Etek consensus pemiaq Kanata wikultijik ta'n wesuwa'tu'tip ta'n toqa'tu'tij koqowey elukwa'tu'tij ta'n kesnukwa'toq muskunamu'k economy wjit nikwek aqq wla'sin nuta'q nestmin aqq kinuwa'tiken ta'n panta'tasik asoqumtaqtek o'pla'sik ta'n etek wiaqtek wi'katikniktuk.

Katu aji espitek, nutmayek ninen ikta'n aqq samqwaney koqowey apoqnmatak nuta'q klu'kn wjit apoqnmmin muskunamu'k economy. Wjit mesinmin ula mu ankite'tasinuk, teluwejik menuweke'tij ta'n muyuwatmi'tij ta'n ki's etek environment wjit tela'sik ikatmi'tij, kelo'tmi'tij, elukwatu'tij aqq ilitu'tij kinu marine aqq Qospem resources – aqq kisa'toq wela'sik ikta'n wjit asite'tmin wlikwekn.

Nutmek te's te'sik aqq apa na muskunamu'k economy tela'sik aqq kinu ta'n tela'qaiti'k wjit mawita'new aqq aja'tn wjit climate piluwa'sin na wiaqtekl. Pukwelkik teluwejik ta'n tela'sik wjit ika'tn eliaq Kanata melkiknewa'toq climate ta'n tela'sik, Kanata framework ta'n waqame'k eltikwek aqq climate piluwa'sik, aqq kinu international ika'lsulti'k wjit ikta'n wlo'ti aqq sustainable telikwek msit.

Ninen elt nutmayekip ta'n nutayek wjit ta'n telawtik msit wjit ikta'n msit ta'n te'sik muskunamu'k economy weku'tk ta'n te'sik mu lukwaqn aqq gross domestic product (GDP) nikwek. Elt wiaqtek social, teli tlamsitasit, environmental aqq recreational telawtik, aqq majuinu'k wlo'ti.

Ta'n espe'k te'sik aqq kejitasik askwa'tu'tij wjit tlimanew te'sik wesku'tasik ula etek ta'n welte'tasik ewikasik te's msit patawti empika'wik aqq elt pukwelkl ewikasikl piskwa'tasik. Kutey, ninen nutmayek ta'n nuta'q wiaqa'tn aqq ilamko'tn koqowey ta'n te'sik wjit ikta'n aqq maine resources, elt l'nu'k aqq ankamanew, kulaman ta'n pantitek ila'tasitew. Ninen elt nutmayekip ta'n teli espe'k wjit eltmk te'sik ta'n kisi e'wasik aqq asite'tasik wjit knuwa'tiken innovation aqq emerging sector – aqq wjit apoqnmmin wjit kisi ta'sin. Amkuwa'sik, menuwaqtasik toq nuta'q ninen mlkiknowa'tnew L'nuwey, mime'jk nikwenujik aqq piluwey qospemk wikultijik wjit siawa'sin aqq mawa'tn aqq kinuwa'tiken te'sik, ta'n tujiw mawita'jik wjit science elukwatmi'tij.

Toqa'tu'titl, mawi lukutijik aqq networking melkiknaql aopqnmnasikl pemiaq wiaqa'lujik wjit kepmite'tasijik l'nu'k keji'tu'tij elt western science tela'sik, aqq elt nuta'q asite'tasin wjit mu nuta'nuk jijitain aqq wikasin. Ninen elt nutmayek ta'n tela'sik nuta'q laijitn innovative lukwasin aqq kisitasin ta'n ikatno'tultikl business environment, aqq lukwatn kisitasik.

Kaqi'sk wesku'tasik ta'n innovation aqq ta'n we'jitasik aqq kisitasik piley technologies na panta'sik muskunamu'k economy piluwey waqame'k ikta'n aqq sustainable economic nikwek. Nutmayekip elt innovation apoqnmwata sector wjit lukwatn ta'n tela'sik efficiencies wjit kisa'tn me' kesatasik tepaqa'tasik aqq naqa'tasik tewiaq shock. Ninen elt nutmayekip kesikowta'q aqq welnutasik ula buiness aqq wutann resiliency elt inextricably kelpilasik wjit amkuwa'tasik. Ula wiaqtek ta'n telitasik artic,

“Kinu nutayk ankite'tmnew ta'n economy wejiaq environment aqq elt pasik nekmowey nikwetew economy nuta'q amko'tmnn ecosystems aqq poqjiaq ta'n tett kelu'k eymin.”

“Wetuayluwite'tasinuk marine ecosystem ta'n elukwasik na ankaptasik wejiaq kitk ta'n espitek Ikta'n Panel aqq... Dasgupta eliankaptasik wjit critical kaqamutasik na tujiw.”

“Pulwelek ninen ta'n kestmek newte' koqowey katu mu ninen keji'tultuwek.”

“[Kanata] nuta'q innovation aqq ki's teliaq, kutey sespite'tk kisi lukwasik wjit te, sik kisa'tasik ta'n teli nikwenmi'tij mijjewey, pekisitu'tij energy, petayjitu'tij koqowey, ika'tu'tij koqowey apoqnmuwek aqq digitally legacy industries.”

Oqwatnuk aqq piluwey etekl Qospem wutann, kutey ta'n mu tale'nuk harbours aqq marine pekisulj system, aqq ta'n kutey kisi nasa'sij internet.

Ta'n tujiw patawti empisqa'wik, telinuksiek ta'n tujiw immovation pemiaq aqq nikwek apje'jk – aqq a'qatki'kl enterprises (SME's) ta'n nuta'ql wjit kne'k ta'n meski'k ikta'n seectors aqq kaqankituk wjit muskunamu'k economy sectors. Ninen nutmayek ta'n telte'tmi'tij tala'taq Kaplno'l ta'n kisi apoqntew ula enterprises. Teluwejik ula wiaqtek ta'n tujiw poqateliken ta'n tujiw poqjiaq te's tla'sitew, ikana'tu'tij ta'n aji wla'sitew wjit Kaplno'l te'sik koqowey etek kisi suwa'tasik aqq maqatuik capital, aqq aji wula'sin kinu procurment teliaq wjit kisi suwa, tasin SME's aqq ta'n tepiaq wjit te'sik innovation.

Ninen nutmayek ta'n kisisuwa'tis Kaplno'l suliewey wejiaq aqq maqatu'waj aqq te'sik capital mu tala'sinuk wjit poqjiaq aqq SMEs; elt paskija'toq o'pla'sik wjit l'nu'k business aqq mawki'k ikta'n enterprises. Ta'n ankite'tasik wjit muskunamu'k maqatu'jik ta'n apoqntew eltasik muskunamu'k technology kiswa ikta'n eliaq mawki'k suliewey ta'n ela'lujik ta'n tujiw wiaqa'tu'tij ta'n telukutijik. Ninen elt nutmayek kaqi'sk kaplno'l kisita'sit aqq te's nuta'q apoqnmastuti atelk business kisi ika'tasik suliewey wjit innovation, ta'n lukwaqn ika'q aqq business diversification.

“Pemiaq ula tela'sik, nuta'q ninen la'tnen melkiknaqn aqq cohesive msit ikta'n teluwisik wjit Kanata ta'n ika'tew wjit msit welte'tasik aqq wjit mnitasin wela'sik, nikwek, aqq kisi wka'sitew ikta'n sector, jikwita'taq pile'k metuwiketmi'tij aqq mawte'mi'tij, aqq elukwatik ikana'tn msit tamiaw.”

Me' naqek, wjit asite'tm diversification aqq ta'n te'sik ankuwa'tasik production, ninen nutmayek wjit muskunamu'k economy sector aji klu'kitew wjit naqa'tasik aqq eltu'tij ta'n wetelikaqatijik, elt domestic poqatelikaqatijik. Ninen elt nutmayek wjit ta'n teli klu'k apoqnmastuti sectors wjit piswa'lan wejita'jik knek emitukutijik aqq poqatelika'tijik kinu qospwmk wutann aqq businessel, aqq asite'tman marine ta'n telteskik networks wjit siawa'tn aja'tasin kinu ta'n kisitasik koqowey wjit Kanata aqq msit tami.

Ta'n tujiw teliaq koqowey, ninen kaqi'sk nutmekip Kanata nuta'q muyuwatmin ikta'n nmitn aqq we'jitn wjit tliman kinu ikta'n a'tukwaqn - nationally aqq msit usitkamu. Fisheries aqq ta'n samqwaniktuk sectors, kutey, teluwisik wjit Kaplno'l 'pajijiklu'sit' wjit apoqnmastuti aqq telimut wjit kisitasik. Ta'n tujiw etek piluwey ta'n keknuwa'tikek wjit etek ki's aqq piley kaplno'l wejitasik aqq telimujik tla'taqatinew, nutmayek Kanata muskunamu'k economy tela'sik nuta'q, aqq pasik te'sik, katu aji klu'k kisite'tmi'tij kiswa “toqita'jik ankita'sultijik” asoqmtaqtek kaplno'l mawa'toq, elt piluwe'l kapnolowey.

“Mu etenuk ula lukwaqn ta'n tujiw mu etenuk ta'n te's framework wjit industry.”

Ninen elt nutmayekip te's environment Kanata Muskunamu'k economy nuta'q kaqi'sk asoqma'sin ta'n tley wjit lita'suwatmin wjit kisita'sin aqq wjit suwa'tn regulations ta'n agile aqq wesuwa'toq innovation aqq wenaqa'sik sectors. Elt ankuwa'sik, telimuksiekip ninen policy nuta'q wjit apajika'tn koqowey wiaqa'tasik, diversity aqq equity wjit kijjian L'nu'k, wejiaq ika'tasik aqq l'nu'k wutann pemaqtekl Kanata wejiaq ikta'n aqq koqowey etek kisa'tm apoqnmastuti.

Ta'n pemuqwaltil **panta'sik koqowey naqa'lij** ta'n eltasik wjit elukwaik muskunamu'k economy teliankamujik ta'n wejita'jik:

- Ta'n piluwa'sik aqq muelukwasinuk elukwatu'tij.

- Sa'qawey, kisiku'waq kisna mu tepianuk wjit apoqnmin kiskukewey muskunamu'k economy.
- Sector metuwa'ij amkweywjik aqq aja'toq piley technologies.
- Sector wesuwa'toq ta'n telinmitu'tij lukowinu'k aqq investoaq.
- Sector ta'n metuwe'k ankaptasik kaplno'l suliewey apoqnmasuti aqq procurement.
- Mu tepianuk wjit capital.
- Mu tepianuk ewikasik keknuwa'tikek kisita'sultijik-eltu'tij.
- Sa'qawey regulation aqq mu kaqi'sk policy aqq kisita'sultinew.
- O'plite'tasik wejiaq Kanata wikultijik wjit koqowey sectors kisna mu tepianuk social licence.
- Mu tepi piye'nuk nemitasik aqq ta'n piskwatasik wjit Kaplno'l ikana'toq.

Katu' ninen iknmuksiek ula kutey etek **tela'sik** ta'n muskunamu'k economy tela'sik nuta'q ankaptasin wjit Kaplno'l aqq piluwey suwa'tn wjit luwen ula naqa'toq.

Asite'tmin nikwekn aqq wla'sin wjit msit

Kanata muskunamu'k economy ala'toq kisa'tew wjit ika'toq piley koqowey wjit sustainable nikwekn aqq wla'sin. Ninen elt ala'tuek kisa'tisnen wjit "kisitnew apajiw ajiklu'kn" keskmna'q poqjianukek pandemic wjit wiaqa'tn me' Kanata wjit ula koqowey aqq ta'n wejapesit wjit knuwa'tuwan muskunamu'k sectoraq.

Ta'n wiaqa'lujik wi'katikn ankaptasik ne'sikl tela'atimk na jel muskunamu'k economy tela'tasik kisi amko'tew prosperity aqq wiaqa'tu'tij Kanata ikta'n sectoraq:

- Ankuwa'tu'n wjit ika'lsutijik L'nu'k
- Ankamjik aqq telimjik ta'n naqa'sik wjit wiaqa'lanew nikwekn
- Nikwek ta'n nuta'q elukwasik ketmoqja'tasik aqq natawa'qatasik

Ta'n tujiw e'mu'tiek pataw't empisqa'wik aqq welteskatultiek, ninen elt wesku'tmek meski'ka'tnen nike' lukwaqn aqq eltuwek ekwitk ta'n natawaptmi'tij ikne'k lukwaqn nuta'q musqunamu'k economy. Ula elt wiaqtek kisa'matultij L'nu'k ikana'lajik aqq mawa'lajik msit ne'sikl ikta'n region, aqq wjit e'pijik aqq nutqo'ltite'wk pasik. Piluwey sector aqq thematic pataw'ti empisqa'wik elt kisa'toq naji klu'k mawita'jik aqq diverdity wjit Kanata musqunamu'k economy.

Elt ankuwa'sik, Kanata ta'n wikultijik telimuta'jik klulan me' atelkik 20 online pipankiman koqowey wjit ul wesku'tasik, kulaman nutisnu'k te'aik telte'tmin'tij ta'n tla'taq ika'lan wejiaq ikana'tasik mawita'jik aqq l'tnew ta'n lukwaqn aqq ta'n mawintawa'qa'toq koqowey nuta'q musqunamu'k economy.

Ta'n koqowey nutmayek ... kutey

Etek consensus ta'n eymu'tijik ta'n wenaqa'tu'tij newte' l'mu'tinew aqq diversity etek ikta'n sectors na mawi nuta'q l'tnew melkiknaq aqq sustainable musqunamu'k economy.

"Iljoqa'te'n ta'n ika'tew Muskunamu'k economy tela'sik wjit wejapesin msit Kanata tley."

Amkwes aqq mawi espitek, ninen nutmayek ta'n kisituwek ninen musqunamu'k economy tela'tmk ta'n nuta'q apoqnmn ukjinenminew wjit Kanata aqq L'nu'k majuwinu'k. Ninen elt nutmayek L'nu'k Kaplno'lowey, wutann aqq mawilukutijik menuweke'tij wjit me' naji ika'lsin musqunamu'k economy kitk ikatmin aqq apaja'tn marine environment aqq wjit wunaqa'tn aqq diversify ikta'n-akutk economic iknmwetoq elien wjit tmk menuweke'tij aqq ketlamitmi'tij.

"Ta'n wiaqa'lsultijik L'nu'k sintaq ta'n tujiw ika'tu'tij constructive aqq ta'n tekweyat wen kutey Kaplno'l, L'nu'k aqq ap piluwe'l toqlukutijik."

L'nu'k wutann aqq mu l'nu'k ikta'n wutann na kaqi'sk elita'suatmi'tij ta'n mu pukwelkinuk economic telukwet tett, kito'qitek aqq kinu ikta'n. Nutmekip ula klusuwaqn pukwelkl patawtiempiskqa'wik aqq elt mu nemitasinuk pukwelk submissions. Ninen elt nutmayek ula wutann mu te's wejapesik wejiaq ula ikta'n teliaq ta'n ika'q samqwaniktuk.

Eykl ta'n mawi lukutijik menuweke'tij social telawtik (ta'n mu newte' telawtinuk aqq wejapesit distributions) aqq social justice nuta'q Tplutaqn ika'tasin wjit Musqunamu'k economy. Elt nuta'q kaplno'l nuta'q l'tn wjit asite'tmin msit wen wiaqpit Kanata fisheries kisitu'tij mawa'tu'tij nestmi'tij policy aqq tela'tasik.

"Wiaqa'lujik Kaplno'l ika'toq koqowey wjit wutann wjit wunaqa'tn ta'n koqowey menuweke'tij aqq ta'n tela'tu'tij koqowey nuta'q ikana'tasin."

Ta'n wiaqultijik telimujik kwilminew ta'n teluwejik wla'sin gender tepaqa'sin wjit muskunamu'k economy kisi ila'tew maritime sustainability aqq technological innovation, ta'n tujiw eltu'titl piley market aqq lukwaqn ta'n etekl kisi suwa'tasikl. Ta'n e'pijik aqq nutqo'ltite'wk kisi lukwataq ta'n wela'sik teli piluwa'tu'tij wjit wiaqa'tnew wjit ika'tnew kenek aqq ikta'n wutann elt kisikwenmi'tij ta'n wiaqultipni'k telukutijik. Katu, ninen telimuksiek te's newte' ikta'n sector eliaq newtukwa'lukwek ta'n wiaqa'lujik aqq diversity o'pla'sik aqq mu etenuk "newte' pasik weltesk" kisa'tasik.

Ta'n nutqo'ltijik te's mu ankite'tmi'tik ta'n lukwaqn musqunamu'k economy kiswa mu kejitu'tik ika'tasik technology-ketey elukutijik etek wjit ikta'n secotaq. Ula ikatne'k ewi'tasik ula wiaqa'tasik wi'katikn aqq elt wesku'tew pukwelk patawti empisqa'wik. Ninen nutmayeykip na nuta'q ikta'n sectors wjit ika'lsin wjit generational, teli tlamsitasit, innovation, aqq ta'n kesatk ta'n tujiw ika'lan nutko'ltite'wk ta'n nestmi'tij telakutk sustainability aqq economic kisitasik. Ninen elt nutmayekip ikta'n sectoraq wjit wejapesin wjit ta'n tujiw elula'titl welnenk aqq sma'tewit nutkwe'k ta'n piley koqowey nenk aqq ta'n piluwita'sit.

"Ula musqunamu'k economy tela'sik nuta'q ankaptmin mu na pasik wjit economy-driven wjit pisan nuto'ltijik wjit ikta'n sectoraq,"

Tujiw te's newte' tele'k, nutmayek ta'n maw nuta'q ki's etek aqq ta'n menuwaqtasik lukwasin ta'n mu pukwelkinuk e'wkl kitk intergenerational wla'sin aqq wiaqa'tn koqowey tela'sik. Etek elt melkiknaq apoqnmasuti wjit Kina'masuti, ekinu'tmut aqq ta'n ekinu'tmut program wjit piley aqq ki's eykik elukutijik sectors, elt programl wjit l'nu'k aqq ta'n eykik mu nemiamijik majuinu'k. Katu me, menuweke'tij ta'n suawa'sik lukwaqn ili suwa'tnew te's nuta'q wjit muskunamu'k tela'tasik.

Ta'n tujiw pemiaq coursse wjit ilasutijik teliaq, ninen nutmayek Kanata ne'sikl ikta'n region wejjet te'sik o'pla'sik aqq etekl jiptuk nuta'tew "ta'n tett weskuwa'sik" ila'sikn; mawi nuta'q, oqwatnuk aqq Arctic. Elt ewikasik wjiaq mimajuwinu'k ta'n Great Lakes, St Lawrence seaway, aqq Hundon Bay te's weskunk tlukwen wjit mila'sin, aqq wejapesin wejiaq, Kanata muskunamu'k economy tela'tasik.

"Wjit wiaqa'lit Mawlik Qospem muskunamu'k Economy Tela'sik, Welta'suwaqn nuta'tew jukwa'tasin msit Kanata..."

Katu msit, kisa'matultijik ta'n nuta'q tett keknawa'tikek **naqa'toq** kanata telimuksi'kik ta'n naqa'toq L'nu'k majuwinu'k, e'pijik, nutqo'ltite'wk aqq piluwey wejiaq ikana'tasikl wjit msit ika'tu'n muskunamu'k economy. Ula Etekl wiaqtekl:

- Mu kejitasinuk wjit ta'n ekina'muwek aqq business etekl koqowey muskunamu'k economy sectors.
- Mu tepaqtenuk wjit ikta'n-teltek ikina'muek.
- Metua'lij mesink koqowey etek kikjuk aqq mu meko'tinuk kina'masuti aqq ekina'muj.
- Mu tepianuk weli nmitasik pemiaq wjit ikta'n-sector lukwaqn.
- Metuwa'lukwi'tij mesinmi'tij kaplno'l apankituk wejiaq program aqq procurement pemiaq.
- Infrastructure mutepianuk, aqq ma'wt mu tepianuk teltek aqq kisapskasinuk Internet nastaqat'asin.
- Mu weskunmi'tij wjit capital wjit apje'jk-aqq a'qitki'k-telki'kl enterprises.
- Sespit'e'tmi'tij koqowey.

Ninen elt nutmayek eykik Kanata metuwa'lukuti'tij mesinmi'tij fisheries mita mu pukwelinuk wekunmi'tij resource kisna sa'qowey etekl licencel aqq quota. Piluwe'k jiptuk naqatkelsitew ika'lsin wjit ikta'n sector, kuteu aquaculture kisna kisi apaja'timk energy, mita mu kejitu'tij te'sik kaplno'l aqq public apoqnmastu wjit industrie wjit me' na'kek ika'q. Amkuwa'sik, ninen nutmayek ta'n etek economic eliaq wejiaq L'nu'k entrepreneuraq aqq wutan welteskik pilu'tek **na'qa'toq wjit suliewey mawte'min**.

Kanata wikultijik iknmuksiek pukwelk klusuwaqn ta'n telte'tmi'tij ta'n **tela'sik** musqunamu'l economy tela'timk wjit kjjitn wjit kaplno'l aqq piluwe'k suwa'lan aqq tliman ta'n naqa'tew. Ne'sikl teliaq na iljoqa'tu'titl wjiaq ula teluwek tla'tiken wesku'tasik:

- Mawi lukutimk, Diversity aqq te'sik Alsutk
- Alsusite'w aqq Kisita'sit iknmut tla'tiken
- L'nu'k
- Ikta'n Wutann
- Gender Te'sijik
- Intergenerational Te'sk
- Labour Forse aqq Tela'timk Eltasik
- Telawtik Ika'tasik wjit weji kisu'tu'n
- Msit Telawitik

Asite'tmt sustainable & nikwek musqunamu'k economy sectors kiskuk aq kne'k ika'q

Kanata muskunamu'k ala'toq kisa'tew wjit ankuwa'tn piley koqowey wjit sustainable nikwekn aqq wula'sin wejiaq strategic tela'sik koqowey aqq knuwa'tuwan koqowey na'qa'toq aqq kitnmeyaj wjit L'nu'k aqq pi'uwey wejiaq ikana'tasik mawi lukutite'wk. Kinu elt ala'tu'k wjit "Kisitnew apajew aji wul'tek" ke'kmna'q poqjianukek pandemic aqq wiaqten me' Kanata wjit Muskunamu'k economy sectors aqq wjit wejapesin ula sector lian me'; kutey wjit L'nu'k aqq piluwey wejiaq ikana'tn ta'n mawi lukutijik.

Ninen ta'n ika'tuek wi'katikn, ninen ankaptmek luwiknek ikta'n sector aqq ta'n te'sik sector pekisitoq kikjuk aqq regional wutann, elt lukwaqn, aqq ma'wt te'sik kisi ika'toq kinu national economy. Ninen elt ika'tuwekip na'n misoqo ukmuljik pipanikesik wjit newte' sector, kulaman kisa'tisnu'k business aqq regulatory environment aqq nestmek ta'n pasik koqowey istu'tek sector ikantne'k aqq nikwek te'sik koqowey.

Pukwelkik kinu kitoq'itek pataw'ti nuta'q ankaptasin newte' kisna me' ula sectors aqq suwel 50 per cent piskwa'tasik nuta'q kisitasik wejiaq industry naspultijik kisna elukutijik. Kinu regional ta'n maliaptmi'tij kelnmi'tij welteskatultinew wjit Industry ikana'toq.

Ula etek ta'n keknuwa'tikek ankaptik ta'n kinu nutmayk wejiaq Kanata ta'n elukwatmi'tij, tett aqq kito'qitek samqwan aqq industry aqq wutann ikana'tasik ta'n teluwek nekmuk kesatmi'tij. Ula etekl Musqunamu'kl sector aqq industries wiaqtekl:

- Commercial Fisheries
- Samquwaniktuk tley
- Elukwasik
- Marine Telteskik
- Ports aqq Harbours
- Pnasu'l wenji'kuo'm aqq Walibotey wenji'kuo'm
- Ita'n aqq Marine Tourism
- Ikta'n-wejiaq Energy
- Ikta'n Technology
- Na'qek-telia'sik sectors aqq Wejku'aq Koqowey

Ta'n koqowey nutmayek ... kutey

Etekl consesus pemiaq Kanata wikultijik ta'n wesuwa'tu'tip kinu wesuwa'tu'k ikta'n sector aqq industries na meski'k te'sik wjit ikta'niminu aqq wutann, kinu regionm (elt l'nu'k aqq inland eykik), aqq kinu nation ta'n teliki'k msit. Etek elt kisa'matultij ta'n teliaq te'sik kinu ikta'n ajelk aqq elukwet aqq telawtik domestic makijasikl.

Wjit Poqtamkiaq, ninen nutmek menaqaj fisheries na prime muyawat Kanata aqq Kanata ta'n wikultijik Kanata aqq ula economic asite'tk apje'jkn ikta'n wuntann. Wjit L'nu'k, wjit kisi kwitamen wjit wilu, social aqq kepme'k koqowey na wiaqtek nekmuk ikatasik aqq kisisuwa'tasik wjit fisheries na panta'sik economic welteskatultijik. L'nu'k ta'n Maritimes aqq Gaspé region na weskunmi'tij Ankoko'nkewey wjit Kwitamen wjit pursuit wjit mimajuiqan aqq na'n Nuu-Chah-nulth L'nu'k British Columbia ala'tu'tij L'nu'k kisi nikwekninew aqq tui'setn meme'j. Elt me' ankuwa'tn, me' atelk aqq 130 L'nu'k wutann eymu'tijik communal commercial fisheries – aqq pukwelkik L'nu'k, Inuit aqq Metis na wiaqpultijik piluwey commercial ekwitamemk enterprises.

"Kanata na ikta'n mawkwa'tijik. Mu na pasik ta'n telipia'ti'kip sa'q, demik wejityak, aqq unparalleled geographical asama'sit, katu mita kinu majiunu'k aqq wutann wjit Kaplno'l wjit lajijman musqunamu'k economy siawa'sin wejapesin msit Kanata."

Fisheries Wiaqa'lujik mawi nuta'q ilta'sik wjit te'sik sepu'si'sk wjit Inuit aqq msit Kanata, wjit economic apai aiaqa'lunew, aqq wjit me' pasik society.

Commercial fisheries elt meski'k espe'k wjit l'nu'k wutann elt ta'n tett ikta'n aqq etek piluwey samqwaney pemiaq Kanata. Kutey, ninen nutmayek mawi nuta'q ikatmin ta'n alsutmi'tij-operators ta'n msit telawtik wholesale, tlawtitew aqq me' ap tlawtitew wejiaq fisheries wjit local chain company aqq wiknawa mima'j telikwenujik. Ninen elt mesinmek pukwekl wen teluwet wjit kisa'tn intergenerational wula'sin fisheries wejiaq teluwek ta'n espitek meko'tik aqq apoqnamtk piley entrants pemiaq policy piluwa'sik.

Ta'n tujiw alsutk kaqa'luj wejiaq fishery, aqq elt wutann ma'wt.

Ta'n tujiw pemiaq koqowey mawi lukutimk, piluwey musqunamu'k economy sector ketmoqja'toq wjit fisheries business. Ula wiaqtek ikta'n aqq marine ela'lujik tamiaw, sport fisheries aqq recreational fisheries, walipot el'tu'tij, ports aqq harbour, ass ma'wt mima'jk aqq mima'juwey pekisitasik.

Kanata samqwaniktuk sector wiaqa'toq finfish, shellfish, aqq pako'si aqq te'sik nikwek koqowey. Ninen nutmayek nemitasik wjit wen wiaqpit koqowey teliaq wjit sustainability aqq social licence wjit samqwaniktuk telukutijik. Katu ne'wt sinu, ninen apoqnmek wjit sellfish aqq samqwaniktuk koqowey nikwek, elt teluwek wjit apaja'tn wjit L'nu'k. Kesatmi'tij poqo'si nikwenasik aqq kelp conservation aqq apajika'tn nature-based kisa'tasik wjit climate piluwa'sik ewikasikip te'sik kinu kito'qitaqtek patawiti, welteskatultijik aqq piskwa'tasik.

Ninen kiskajo'ltiek wjit ika'tn me' katu nuta'q kjijitn me' tekn kisi ika'tis ta'n kisitew wen koqowey aqq ta'n kisi nikwetew.

Katu msit, ninen nutmayek ta'n fisheries aqq samqwaniktukmijiptewey sectors nuta'q kaplno'l 'mawi klu'k' aqq te's newte' pemiaq ta'n eltasik wjit samqwaney mijipjewey tela'sik, menitasik teluwek aqq ta'n kejitu'tij tla'sitew ta'n kisa'sultijik. Ninen elt kisi kina'masultiek ta'n mu pukwelknuk ula sector ta'n kejitu'tij ki's kisi ika'tu'tij innovation aqq tplutaqn tela'sik elukutijik. Aqq nika', pukwelkik ta'n ajelk nutko'ltijik business ta'n ki's sa'q adopteraq wekunmi'tip technologies aqq industry teliaq naji apje'tjkn carbon aqq katu ula maqamikoiktuk ika'taqn. Elt me' samqwaney mimajuwaqn ajellk nutqo'tijik lukwaqn aqq mawi klu'k teli mawilukutijik aqq diversity ewi'kmi'tij wjit lukowinu'muaq.

Commercial fisheries aq q saqwaniktuk mimajuaqn apoqnk Kanata mame'jk aq q samqwaniktuk wejiaq mejipjewey teli piskwa'tmk sector. Ninen wlt nutmayek ta'n tela'tmk koqowey etek wjit nikwek telim tuki'skasik wjit ankuwa'tasik aq q ikta'n nkwek, aq q ta'n nike' e'wasik msit mima'jk aq q samqwan iktuk wejiaq mijipjewey. Katu ninen nutmaqyek sector eliet te's lukwaqn mu pukwelkinuk. Ula na weli kina'masultijik aq q koqowey etek ila'toq ta'n telimultiek wjit Ta'n pasik kijka' elukwatmi'tij lukowinu'k' aq q immigration teli pmiaq.

"Ta'n te'sik...na tuwi'sketaq e'wasik Kanata ma e'wasinuk pasik ika'tasik sustainable fisheries katu ikana'toq ikta'n ikatk aq q ikana'toq."

Klusuwaqn wjit sustainability, ninen nutmayek tela'tmk siawa'sin wjit jikla'tn carbon jilaptoq wjit Itoqa'tnte'sik wjit musqunamu'k economy. Ta'n kaqiaq, ta'n elukwatu'tij wiaqultijik elukwasikl teluwisik wjit siawa'tn teli lukwasik ankuwa'tn, reliable aq q resilient tela'tu'tij pemiaq awtiel'tasik, elt Artic.

Ta'n elukwatu'tij ankamutaq l'tnew ta'n wejiaq Ikta'n Ikatmi'tij Ekanite'tasik. Ula \$1.5 kji-pituimtl'naqn asite'tk koqowey apoanmwajik putup te'sijik wejiaq walipotl meski'kl pemiaq aq q teli asamelk, aq q ika'lan l'nu'k ankamujik marine walipotl te'sikl aq q emergency klutmi'tij. Ninen elt nutmayek koqowey ta'n nuta'q kne'k marine telteskik Kanata aq q Artic Ikta'n nuta'q marine samqwan me' ikana'toq aq q shipping lane ika'tasik.

"Lte'n ikta'n ta'n Ikatem telukwasik weje'min-ninen nemu'siek wjit nekmowey."

Marine ta'n telteskik na mawi nuta'q Mawki'k Qospem aq q St. Lawrence Seaway, aq q pukwelk inland wutann Kanata. Tela'sik elt mukwaye'k ankuwa'sik musqunamu'k economy wjit nikwenmin: mawki'k business sector ula country. Ninen wlt nutmayek wjit pukwelk marine telteskik sector ta'n elukwek wjit 'stoqnamu'k' pemiaq, elt testing etekl fuels aq q equipping walipotk wjit carbon tema'tasik technologies. Industry, Kaplno'l ta'n kwilmi'tij, aq q innovatoraq mawi lukutijik wjit naji klu'kn kisa'tu'tij ta'n ilapaqasik waliput wjit, wjit sma'tewik navigation, aq q digital initiatives.

Marine ta'n telteskik sector el'toq wel'nmitasik ta'n nuta'q te's ne'kaw nike' ta'n pilowey fuel aq q e'wasik ta'n ankuwa'tasik technologies, aq q ma'wt kutey agility aq q te's kaqi'sk international kisitasik, wjit jijitn siawa'sik wjit msit nuta'q aq q safequard Kanata siawa'sik competitiveowik.

"Kanata na kisi uksitqamu ikana'tew wjit marine teltiskik, wjit electrification wjit kelusa'sit."

Stoqnamu'k Marine ta'n teltiskik ankuwa'sik Kanata port aq q harbours. Wejiaq "L'tnej me' aji wl'tek" ta'n nutmek kisi te'tisnen ta'n wesuwa'tu'tij wula'sin qospem aq q marine eltasik wjit wula'sin climate resiliency na kisi suwa'tis wjit amkwes wulteskmin ta'n fuel kisi suwa'tis aq q piluway wasame'k technology ta'n nuta'tew wjit iknmuwan walipot me' elmiaq. Ninen kisi kina'masultiek wjit pukwelkl ajki'kl ports ta'n wejipek aq q tk'sn qospemk ki's wiaqtek carbon nisa'sik aq q environmental program.

"Iknmwetasik pema'tu'tij te's ilta'sik proximity wjit wen wikit kikjuk aq q L'nu'k wutann, ankaptasik wjit maine kisitasik wjit wla'sin ta'n nuta'q ula wutann wjit espe'k telte'tasik."

Ninen portminal aq q harbour nikwekip te's koqowey wenaqa'sik wjit ecpedition eliaq metuwi'kasik aq q eltasik nikwekn Kanata Pacif Panta'sik. Ninen elt nutmayek ta'n wen teluwet kijka' wjit harbour eltasik deficts wjit Arctic, ninen kisia'tisnen me' Inuit wjit suwa'tn muskunamu'k economy aq q kisa'tn etek me' koqowey wejiaq Sealift aq q ta'n wen ala'lut pemiaq. Kutey, wesuwa'tu'n me' naji apje'jk craft harbours aq q modular ports ta'n asite'tk wutann wjit siawa'sin wetapeksik, telitlamsitasulti'tij **aq q** economic telukutijik.

Na pnasu'lkw el'tasik aqq walipot eltasik sector na wesuwa'tmi'tij marine telteskik, commercial aqq recreational fisheries, samqwan ketlamsiktaqn, aqq qospem aqq marine ta'n ela'liskik, Nekmuk sustainable ta'n nikwek ta'n etek aqq sustainability nuta'q nastek wjit wen piluwey musqnamu'k economy sectoraq. Ninen nutmayek pnasu'lkw eltasik aqq Walipot eltasik nuta'q nasa'sin innovation aqq ankuwa'tn program kulaman kisitaq aqq test viability aqq ta'n teli tepaqa'toq low-carbon, piluwey pnasu'lkw. Ninen elt nutmayek ta'n synergizing port aqq walipot technology ankuwa'tasik ta'n jiptuk nuta'q apoqnmuksin etekl wjit industries ika'toql akkuwa'tasin aqq piley poqatelk.

"Etek me' sepusisatk ta'n Msit Walipotel'tasik tela'timk ki's menuwekej aqq kisitoq, aqq koqowey Kanata Walipotel'toq industry nuta'q wjit wula'sin wjit export poqatelikemk."

Ninen nutmayekip ta'n Msit Walipoteltasik Tela'tu'tij na asite'tk Pekijiaq proactive ewikasik aqq revenues wjit ta'n te'sik business ta'n etek wjit ekinmakuj pemaqtek. Elt nutmayekip ta'n walipot el'tasik menuweke'tij wejiaq federal fleet procurement ta'n etek, kutey walipot-mimajik siawa'sik eltasik. Nuta'qip teluwejik ta'n federal fleet procurement ewi'tuwa'tijik nuta'q wiaqa'lan decarbonization aq piluwey susainabity piluwey koqowey wjit innovtion iksitetmin wjtitqnmmin ikta'n wlo'ti.

Ta'n tujiw pemiaq teli wiaqpit, ninen ikana'masiek wjit Kanata nenmin walipoteltasik wejiaq pleasure craft wjit meski'kl yachtl, aqq ninen ta'n weli nenmek marine teli lukwatimk, aqq nuta'q ula nenminew economies wjit ik'tan wutann. Waliopoteltasik te'sik na mawa'sik wjit piluwe'k sectoraq, kisite'tmi'tij eltasik, ekinu'tmut, ala'luj tela'taqatijik aqq kaplno'l telukutijik na mu kaqi'sk asite'tasinuk iknmuwan koqowey wjit sector. Elt nuta'qip ta'n ninen iliankaptminew ta'n weljaqe'k tax keknuwa'tu'tij ta'n te'sik budget 2021 mita wjit menuweke'tikip tla'sin Kanata walipoteltasikl.

Walipotel'tasik aqq marine elukwasik na wiaqtek Kanata ikta'n aqq marine teli akaptmi'tij teli ala'lujik ta'n ikanmatmi'tij pukwelk wjit lukwatn aqq transient elukwasik wjit emitukwalaj ta'n walipoto'tijik Kanata aqq U.S. Ninen wlt nutmayek elt ninen wejipek, pn'kn aqq oqwatnuk qasqe'k apoqnmasuti business ta'n telki'kl milamu'kl: weja'tikemk amalajjumkwemk aqq yacht-iktuk industries, sport fishery aqq amal e'wk walipot wjit ankamaj waspu, kayakowit, aqq ji'kmatk, aqq marine nipuktuk pemiaq amalimtma'timk majukwatmin.

"Wula'sis ula teli ala'lujik aqq Kanata economy ta'n tujiw walipot kisitu'tij Kanata... Ula na tluwisis wejiaq wel'ta'suwaqn wjit kitk Kanata aqq Kanata kisitu'titl walipotl."

Ta'n tujiw alta'te'wk mesinmi'tij COVID-19, pukwelkik ta'n alta'te'wk maliaptmi'tij ta'n ninen apoqnmakmek session ankaptikip ta'n tela'sik wjit musqnamu'k economy tela'tu'tij wjit optimism. Kinu kisi kina'masulti'kip ta'n telikwek asite'tasik wjit ankaptmi'tij pemiaq Kanata aqq talkisi '**naqa'tu'tij attractions**' ela'laj ankaptik me' koqowey qasqe'k wutann.

"Ninen kiskajo'tiek wjit sapo'nuk poqatelika'tiek."

L'nu'k, e'pijik, aqq nutko'tijik na weli ikana'tu'tij ikta'n aqq marine ta'n teli pma'tu'tij. Ula sector ala'toq sustainanility kisi suwa'toq pristine ikta'n aqq samqwaney, aqq kisitasin aqq ta'n mu pukweluk wen wikit, aqq katu ta'n se'k wikultijik country. Menuweke'tip wunaqa'tnew tela'tasqtijik wjit klo'tnew aqq ikatnew ula tela'sik environment aqq ta'n mu aji wula'sik te'sik etek context wjit wutann economic pemitasik.

Ta'n te'sik mimajuwa'lit ikta'n wutann Atlantic Kanata kisi iknmut meski'k wejiaq Kanata qasqe'k mimey & gas sector. Ninen nutmeyek te'sik pilu'tek nemitu'tit wejiaq koqowey wjit sustainability aqq social licence wjit sector. Ne'wt sinu, kisi kina'masi'k wjit pukwelk sustainable aqq innovative telukutijik ta'n sector kisi eluwi'tmasij wjit lukwatn environmental tela'sik aqq ilajuktn nika' lukwaqn

wjit sector piluwa'toq wjit apaji suwa'tn energy. Ula wiaqtek ta'n mu nemitasik-sector kisi ika'tmik nike' eyk sector.

Ta'n mu qasqe'k mimey aqq gas sector telimuksiek ta'n kisitasik nuta'q wjit pija'tn te'sik sepusi'sk qasqe'k ta'n, kutey telikiskik buoy aqq ta'n keknuwa'tikek buoyaq. Elt menuwekejik ta'n ika'tuwek "Ikta'n broadband" wjit menuwaqlan qasqe'k kikjuk kisi lein ta'n tujiw menuweken.

"Aq elt usiqqamu poqji ajelk climate telia'sik, majuinu'k ta'n qasqe'k mimey aqq gas industry na ki's tela'tikek wjit ta'n nuta'q tla'sin."

Nutmayek wjit nikwek ta'n kisa'tew marine kisi apaja'sik energy aqq ta'n te'sik asite'tasik wjit pisitn melkiknaq musqunamu'k economy sectors aqq iknmuwan ta'n nastek mawkijasik patawtikito'qitek. Wjit ula mesinmin, ninen nutmayek ta'n nuta'q wjit agile, ikani jijitasin aqq siawa'sin aqq ta'n nuta'q toqita'new wjit federal telukutijik aqq lukowinu'k. Ninen elt nutmayekip ta'n maliaptik suliewey kaplno'lal elukowatl naji naqsa'sin qa sapa'tn licence aqq testing permint.

Marine ta'n kisi apaji suwa'tasik sector telimusi'k wjit koqowey wjit energy nuta'q siawa'sin, etuk wjit mesinmin vet-zero eleket kiswa taqa'toq, ktey ta'n tujiw wiaqa'tu'n aqq ika'tu'n wutann wesku'tasik wjit koqowey siawa'sin. Elt nuta'q Kaplno'l apoqntik marine ilukwatn apte'jk - aqq a'qitki'k enterprises (SMEs) wjit msit kwilasik, eltasik, keknuwa'task aqq commercialization.

"Nuta'q menaqaj ankaptasin wjit marine ilisuwa'tn energy. Industry mu kisitasinuk wjit 10-megawatt iltasik."

Ninen nutmayek newte' nuta'q wejiaq ikta'n technology sector: Kaplno'l ika'lsit wjit wen-nmitn testing aqq keknuwa'task apoqnmask SMEs suwa'tn piley technology wjit investor la'lnin commercialization. Kisi suwa'tmk wejiaq innovation mimajuwaqn telikwek, elt kaplno'l suliewey wejiaq program, elt piluwey apoqnmastu'k ikta'n technology SMEs. Ninen elt nutmayek procurement teliaq elt kisi suwa'tew wjit sector, katu nuta'q piluwa'tn tepaqtek wjit innovation aqq piley technology.

Pemiaq ta'n toqilukwatmi'tij koqowey, ninen kisi kina'masultijik Kanata ikta'n technology sector na weskunk espitak ta'n ketawa'qa'toq aqq pikwelk eliaq-edge SMEs na ika'tu'tij domestic aqq international elukowajik. Ula wiaqtel L'nu'k eliaq ikta'n technology anal-alta'jik. Ula ila'tmk sector wjit me' nikwekn, nuta'qip wjit wiaqa'lan SMEs wjit piluwey musqunamu'k economy sector kulaman ika'tew aqq l'titew koqowey wela'sik mawi lukutijik.

"Msit koqowey ta'n piluwa'sik na meski'k - kutey ki'l tlukwen [kutey ula wiaqa'luksin]."

Kinu economy wesuwa'tu'k wi'katikn ankite'tasik marine biotechnology te's newte' ikta'n sector wjit kne'k ika'q. Ninen nutmayek, toqa'tasik wjit principi'ae wjit **kitoq'itaqtek economy**, marine biotechnology ala'toq kisi nikwekn. Ninen elt nutmayek telukutijik, elt technology poqjiaq, kisu'tij, elt ta'n pemiaq ikta'n sector. Nuta'qip ta'n ika'tasin aqq l'tasin ankuwa'tnew wjit ula kisitasik, elt ta'n pemiaq ikta'n sector.

Ula conservation economy na piluwey kne'k-kutey ikta'n suwa'tasin wesku'tasik ta'n tujiw wesuwa'tasik ta'n telukutijik. Ula economy ika'toq stewardship aqq innovation (eliaq piluwey tla'sin) aqq wejitasik wejiaq mawi lukutijik ankite'tmi'tij aqq toqilukutijik. Aqq kutey, menuweke'tip suwa'tn aqq siawa'wi mawte'minew stewardship initiatives aqq innovation program.

L'nu'k

L'nu'k, wutann aqq kaplno'l teli suwa'lujik toqita'jik wjit Kanata musqunamu'k aqq ika'toq apoqnmamik aqq klo'tn ikta'n teliki'k. Etek meski'k apoqnmamik wjit musquamu'k economy e'wasik wjit wenaqa'tasik aqq diversity ikta'n economic etekl wjit L'nu'k wutann ta'n eltaqtekl wjit ta'n teli tlamsitasij, koqowey ikana'toq aqq aspirations. Ninen elt nutmayek kaqi'sk ta'n tela'timk weskunk wjit ikana'tn mawita'new wjit ankaptmin ta'n asite'tasit L'nu, Inuit aqq Metis majuwinu'k.

Ta'n tujiw poqtakiaq ika'tmkl, ninen nutmayek ta'n nuta'q wjit ankaptmn nuta'q wen lukwatnew l'nuk wjit koqowey kulaman nututaq aqq jijitaq ta'n teli ta'sultijik: "Wsiaqa'l tmk, wiaqa'l kaqi'sk." Ula na ki's nutasik piluway kitoq'itek patawti, piskwa'tasik, aqq kelusa'sit wjit online pipanimujik ta'n tujiw etliaq mawitamk phase. Ninen elt te's kaqi'sk nutmek wjit te'sik koqowey wjit musqunamu'k tela'sik na kisi pisitew wjit l'nu'k aqq Ikta'n wutann pemiaq Kanata-aqq emphasis wjit wiaqa'lunew aqq diversity.

Ika'tuek pukwelk koqowey pipanikesik wjit ika'tasik wi'katikn mawa'toq pilu'tekl ta'n tela'timk ika'lujik l'nu'k wjit musqunamu'k economy kisi wunaqa'tasik, elt te's newte' sector. Newte' kito'qitek pataw'ti elt eliaqip wjit l'nu'k ekina'masultijik aqq te'sik natawa'qa'tu'tij kisitasik nutmnew wejiaq ta'n mawintawa'qa'tu'tij ula tett.

Wjit **wunaqa'tnew ta'n teli-ika'tu'tij** musqunamu'k economy msit tami, nuta'qip t'a'sin ta'n ninen:

- Ketlamite'tasik aqq nemitasik l'nu'k ta'n asite'tmujik kl'nmnew aqq nekmuk istu'tek telukutijik wjit musqunamu'k economy.
- Ankapte'n ajelkn l'nu'k telukutijik environment ankaptasik, kaplno'l aqq ikana'toq te'sik, elt pemiaq l'nu'k kelo'tmi'tij apoqnmaltijik.
- Sukwa'te'n infrastucture wjit L'nu'k wutann.
- Kwile'n koqowey wjit jukwa'lan l'nu'k aqq ta'n tk'sn kejitasik aqq wejku'waq.
- Asite'te'n mawilukutinew aqq toqi lukutinew, elt pemiaq procurement te'sik koqowey.
- Apoanmin me' te'sik ekinu'tmuksin, ta'n kisa'tu'n pemitu'n aqq piluway te'sik eltasik koqowey telukutijik.
- Ankite'te'n ika'lusins aqq retention wjit asite'tmin koqowey wejitasik apoqntek welte'tasik telukwey nuta'q tla'tiken.

Wjit wunaqa'tn **L'nuk Telika'lsultijik** kutey musqunamu'k economy sectors, ninen elt mesnmekip wejku'waq ta'n menuweke'tij.

- **Commercial fisheries:** Wenaqa'tu'n wjit ta'n mesinmin licence, quota, aqq allocation wjit piluway samqwan.
- **Samquwaniktuk tley** Wulteske'n ta'n nuta'q wutann ta'n ketu ika'lsij maqamikew-iktuk wejiaq apaja'sik aqq/kisna shellfish ala'sij, aqq elt wen ketu liej aqq/kisna siawi'k kaikisa'tn plamu teli pmiaq. Apoqnmte'n wutann ta'n menuweket wiaqa'lusin pako'si telikwek.
- **Marine aqq Ikta'n ala'lujik:** Mawi ta'jik l'nu'k, mait tami, provincial aqq territorial ala'lujik ikna'tasik apoqnmij wutann kesatasik el'tasik eco-tourism aqq amaliakaptmi'tij teli ala'lujik ikta'n aqq maine tett etek.

"Na kisa'lisk kpukikl panta'tu'nl wjit tett Kanata wjit ankite'tmin katu kutey te'sik koqowey ala'toq kisi sntew."

"Kaplno'l nuta'q ika'tn apoqnmuksin L'nu'k, wutann aqq ta'n ikana'toq ketu'suwa'tu'tij samqwaney mimajuwaqn ika'tasik - ta'n pasik koqowey nuta'q tekn lka'tew."

- **Ikta'n-wejiaq Energy** El'tu'tij ekina'majik l'nu'k ta'n apoqnmujik wunaqa'tn te'sik ilitut'tij aqq nasa'tu'tij kisi ankuwa'tu'n energy system.

- **Ikta'n technology aqq innovation:** Ankuwa'te'n wela'sik ta'n poqjiaq aqq apoqnmujik L'nu'k elkiaq wjit l'tnew ta'n kisi tla'tikek aqq wiaqa'tn ikta'n technology aqq innovation sector. Kutey, Crowd-source Bathymetry poqtamkiaq kisi kina'mujik l'nu'k wjit e'wasik hydrographic technology wjit pipanikesik, wula'sitew nautical charting wjit ta'n tett aqq eltasik l'nu'k te'sik wjit marine spatial ikanaptmi'tij. Ula SednaLink fiber optic network wejiaq lqaluit aqq Taqmkuk ikanaptasik e'wasik science, jikaptasik aqq kisi e'wasik telecommunications (SMA"TEWIK) cable ta'n ala'toq spur wjit mawte'k marine teli sma'tewik aqq environmental kikaptasik nike' tele'k, elt kisitew pekije'k lukwaqn wjit Inuit ta'n menuweket elukwat kina'masuti. Sma'tewikKUMI elt el'toq climate pilu'ten ta'n teli weketoq ika'tew inuit aqq incorporate Inuit teli jijitasik wjit knuwa'tuwan me' nuta'q kisite'tmnew kisitasik.

"[Kinu] menutwaqluksi'kik siawa'tnew wenaqa'tu'tij teliaq... wjit toqa'tnew wutann wjit l'tn maine kisi ankuwa'tnew piluwe'k sustainable energy el'tasik."

- **Pukwelkl sectors:** Toqi lukutik L'nu'k wjit nmitn musqnamu'k economy te'sik koqowey etek. Ankuwa'tasik aqq/ kiswa eltasik wjit marine-owakutk initiatives ta'n ala'toq wela'sik wenaqa'sik ta'n te'sikjik l'nu'k elta'jik musqnamnu'k economy sectors, kutey *Pathway wjit Walipot Eltasikl Program*, aqq e'wasik Kaplno'l procurement telipijiaql ta'n nuta'q L'nu'k elukowujik ika'tu'tij wjit Ikta'n-telakutk maliaptmi'tij

"Ninen ki's weja'tiek ikta'n aqq kinu economy na pasik apaqt te'sik koqowey weku'tk etek. Kaplno'l amuj pa apoqnmuwip nestmin wjit koqowey mita wutann mu kejitukip telki'kl indurties elukwek."

Musqunamu'k Economy Ikana'tasik

Kanata na usitqamu ikana'toq ta'n tujiw ikta'n ika'tasik aqq ikatmi'tij. Ninen ktu' ankuwa'tuek ula ikana'tasik wjit eltasik ula musqunamu'k economy. Ta'n tujie pemiaq toqa'tasik koqowey, ninen pipanimektik Kanata wjit ankite'tminew ta'n tela'tnew international ikana'tasik. Ta'n kelusa'sik, ninen nutmayek Kanata kisi tla'sitew:

- L'te'n msit industry wjit jikaptmin aqq keknawa'tiken climate piluwa'sik.
- Ankuwa'te'n kinu ikana'tsik wjit ik'tan ankaptasik system aqq network.
- L'te'n concrete, science-teltek elukwasik wjit menaqaj ila'tasik pnasu'lk-qaspu nemitu'tij
- Ikana'te'n esmut usitqamu sustainable samqwaniktuk mijijewey.
- Ikana'te'n ikta'n telikwek koqowey aqq musqunamu'k carbon.
- Ikana'te'n wiaqa'tasik ta'n pilu'tek kejitasik l'nu'k ta'n tujiw kisata'sij el'toq.
- Apoqne'n ikta'n Nenasin.
- Lukwate'n ta'n te'sik asami kwita'mtijik aqq mu tepaqai kwitam'ti'k, mu teluwe'k aqq mu keknuwe'knuk ekwita'mtijik.
- Ikana'te'n electrification wjit marine ela'tasik pnasu'lk.
- E'we'n telitasik ta'n tujiw elukwasik regional fisheries ikana'tasik mawilukwatu'tij.
- Ikana'toq multilateral international ika'toq ta'n tett etek mu tepaqa'tikinuk, mu ewi'tasinuk aqq mu tepaqi kwitam'ti'k aqq ikta'n pastic.
- Lukwate'n systematic inequities wjit l'nu'k aqq piluwey wejiaq-ikana'toq mawita'jik.
- Apoqne'n Ikta'n ta'n maliapte'k te'sik wjit el'toq aqq aji apte'ji'jk states.
- Ikana'te'n musqunamu'k kitgoqa'sikk economy.

Koqowey Nike' wejuku'waq?

Temik ika'toq wiaqtek imperative wjit kisitoq musqunamu'k economy tela'timk. Katu COVID-19, ninen kisi wesku'tme'k ta'n mawi nuta'q ta'n eyki'k pukwelkik Kanata wjit musqunamu'k economy, environment, aqq sector ta'n nuta'q ikta'n apoqnmuksin.

Ninen ktu' tluweyek wela'tiek ta'n wjit wen ika'lsip kito'qitek pataw'ti, piskwa'toq kisna kelusa'sip wjit online koqowey pipanikesik. Ki'l ta'n telte'tmin apoqnmuwek wjit kisitnew musqunamu'k economy tela'timk.

Kanata musqunamu'k tela'timk, new't tewa'tasik, tetew canada.ca/blue-economy.